

ליקוטים נפלאים פרשת פקודי

באה התורה ומרמזת למעט ולפסול את כל שאר המנינים שבעולם, כי בהתבוננות אמיתית אין לכסף עצמו שום ערך וחשיבות. ולכן נקרא כסף בביטוי 'מנה' וזה קיצור של המילים 'מה אתה מונה', שלמרות שיש לך הרבה כסף ואתה סופר מתוך ערך, דע לך שזה הכל דמיונות בעלמא, ואין לכסף שום חשיבות עצמית.

ובפרשת פנחס כותב האוה"ח הק' לפרש את תפילת רבי נחוניא בן הקנה 'אנו עמלים בדברי תורה והם עמלים בדברים בטלים, אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר'. ולכאורה קשה מאוד הרי כל אדם שעובד מקבל על עבודתו תשלום כסף ומדוע זה נקרא אינו מקבל שכר? ועונה, 'כי לא יעמוד קנין המדומה, והגם שיעמוד, הבל הוא'.

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (לה, כא)

השאלה ידועה, מדוע מסר משה דין וחשבון על הנחשת, שגם הוא ניתן בתור נדבה? ומשיב על כך העולם: משום שדווקא הממעיטים לתת - נחשת - דורשים חשבונות יותר מן המרבים לתת... הנותנים צרי-העין מבקשים תמיד טענות וחשדות, כדי למצוא אמתלה שלא לתת יותר...

הזוהר הקדוש מקשה, לשם מה בכלל מנו את הכסף, והלא אין הברכה שרויה אלא בדבר הסמוי מן העין? ומשיב על כך, מכיון שהכסף נמנה על ידי משה רבינו יכולה הייתה הברכה לשרות עליו גם כשהוא מנוי. זהו אפוא פשוטו של פסוק: "אלה פקודי המשכן" - מנו את נדבות המשכן, אף על פי שבדרך כלל אין הברכה שורה בדבר מנוי, משום "אשר פוקד על פי משה" - שהמניין נעשה בידי משה ולכן הייתה הברכה יכולה לשרות גם בדבר מנוי. לפיכך אומר המדרש: "איש אמונים רב ברכות - זה משה" - מכיון שמשה רבינו, איש האמונים, הוא היה המונה, לכן "רב ברכות" - אף כי היה זה דבר מנוי... (ספרים)

מה טעם "אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין"? משום שהברכה היא כוח פנימי של קדושה, והקדושה מחבבת רק צניעות וסתר. דבר גלוי ומנוי כבר שולטים בו כוחות חיצוניים רעים ואין הברכה יכולה להגיע אליו. ברם, כאשר המניין נעשה בכוחו של משה רבינו, שעליו מעידה התורה: "בכל ביתי נאמן הוא", הרי מצוי כאן כוח האמת ובמקום שיש אמת שם אין שליטה לשום כוחות חיצוניים ורעים. (הגה"ק מסוכטשוב ז"ל)

"מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן" (לה, כז)

לכאורה צריך היה הכתוב לומר הפוך: "מאת הככר למאת אדנים"? וי"ל דבא הכתוב לרמוז שכל הבניין למעלה, הוא כפי הנדבה שיש בלבם של בני ישראל. וכיון ששיעור נדבת לבם היה "מאת הככר", לכן זכו ונצטוו "מאת אדנים", כפי שיעור נדבת לבם - כן זכו. ולפיכך לאחר שהתורה מבארת מדוע נצטוו ב'מאה אדנים',

"אלה פקודי המשכן משכן העדת" (לה, כא)

המשכן משכן - שני פעמים רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל (רש"י).

מאחר שהמשכן נקרא כך על שם היותו משכון על עונותיהם של ישראל, מתעוררת שאלה עצומה - אמר הגר"ז זצ"ל, אחיו של הגר"ח מוולאז'ין זצ"ל: הלא דין מפרש הוא שמשכון צריך להחזיר, כפי שאומרת התורה "עד בא השמש תשיבנו לו..." (כב, כה), מדוע אפוא, לא מחזיר לנו הקב"ה את בית המקדש, שהוא המשכון? התשובה לכך טמונה בהמשך הכתוב: "והיה כי יצעק אלי ושמעתי" (שם, כו), ואנו, או שאיננו צועקים ואיננו מבקשים, או שהננו צועקים ומבקשים אך כוונתנו אינה להתחנן על בית המקדש, אלא אנו דואגים לצרות הפרטיות שפוקדות אותנו, ואם כן, לא יפלא, שאיננו זוכים להשבת המשכון ולבנין הבית.

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (לה, כא)

אפשר לפרש הכוונה שהאיש הירא את ה' אחרי עשותו המצווה יושב וחושב עם עצמו שנראה בעיניו שלא עשה המצווה כתיקונה ולו היה באפשרותו לעשות עתה המצווה היה עושה אותה באופן יותר טוב, ומחשבות אלו חשובות לפני הקב"ה כאילו עשה עתה המצווה בשלימות.

וזה הכוונה כאן בפסוק 'אלה פקודי המשכן', פקודי מלשון חסרון דהיינו שמרגיש אחר קיום המצווה שחסר לו בעבודת המשכן 'משכן העדות' דהיינו בתורה ובעבודת ה', זה המשכן העדות קדש קדשים. (מהרי"ד מבעלזא זצ"ל)

"אלה פקודי המשכן משכן העדת" (לה, כא)

איתא ברבינו בחיי: "המשכן" עם חמש האותיות בגימטריא ת"כ, כמניין שנות הבית השני: "משכן" בגימטריא ת"י, כמניין שנות הבית הראשון: "העד(ו)ת" - בגימטריא תע"ט, כמספר שנות המשכן עד בנין הבית.

החתם סופר מוסיף על כך ואומר: ולמה חסר חמשה במספר שנות הבית שני וצריכים לצרף את חמש האותיות? לרמז על חמשה דברים שחסרו בבית שני, כמו שאמרו חז"ל (יומא נב:): ארון, אש, שכינה, רוח הקודש ואורים ותומים.

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (לה, כא)

בפרשתינו התורה מפרטת ומונה את כמויות וסכומי הכסף והזהב ושאר התרומות שהביאו בני ישראל למשכן, ומביא רבינו האור החיים הקדוש את דברי חכמינו שכל מקום שנאמר 'אלה' בא לפסול ולמעט אחרים, ושואל רבינו האור החיים הקדוש מה בא למעט כאן?

ומבאר שכל דבר שהוא חשוב, סופרים ומונים אותו, ומחמת החשיבות שהיה בנדבת המשכן ציוה ה' לספור את הכסף, ועל זה

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת פקודי

"ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן" (מ, לה)

בווינה הקימו המשכילים בית כנסת, ועל הקיר בכניסה היה גלוף באותיות של זהב הפסוק "וכבוד ה' מלא את המשכן". פעם אחת כשעבר רבי צבי חיות (המהר"ץ חיות) לפני בית כנסת זה, ראה את הכתוב על הקיר, ואמר ראוי היה להם לחרוט ראשיתו של פסוק זה: "ולא יכל משה לבוא" וגו'.

"או אמר שלמה ה' אמר לשכן בערפל בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים" (מתוך ההפטרה)

עם סיום בניית בית המקדש והבאת הארון אל תוך הקדש פנימה, ראה שלמה שהקב"ה הוריד את שכנתו, וענן כבוד ה' מלא את הבית, או אז פתח ואמר: "בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים".

על מנת להבין כיצד דוקא ערפל זה הביא את שלמה המלך להבנה כי הקב"ה בחר בבית זה כדי לשבת בו לעולמים, נוכל להעזר במעשה הבא: אחד מגדולי הדור הגיע לביקור בעיירה מסוימת, ובדעה אחת החליט כל הקהל, שלא להתחרות בינם לבין עצמם על תפקיד האירוח, אלא לתת לרב לבחור בעצמו את הבית שבו הוא רוצה להתגורר במשך זמן שהותו במקום.

אחד מן הגבירים שיפץ את ביתו לקראת בוא הרב והשקיע לשם כך סכומי כסף גדולים, ומה רבתה שמחתו, כאשר הרב בחר להתארך דווקא בביתו שלו!

יום לאחר בואו, נכנס הגביר בלוויית בנו לחדר הרב, כדי לבדוק אם הוא זקוק לדבר מה. לפתע הבחין הבן כי פני אביו מחווירות, אולם לאחר מכן, עולה בדל חיוך על שפתיו - והוא יוצא מן החדר מאושר עוד יותר מאשר נכנס אליו!

הוא מהר לחקור את אביו לפשר הדבר, והאב אמר - בניתי בית מפואר ומקושט על מנת שהרב יבחר דווקא בבית הזה, אולם כשנכנסתי לחדר גיליתי שהרב כיסה את כל הרהיטים והפרחים שהיו שם. ברגע הראשון היה אכפת לי מכך, אך לאחר מכן עלה בדעתי, שדווקא ההפך הוא הנכון - אלמלא היה הרב מכסה את כל הקישוטים היה הדבר מוכיח שהוא הגיע אלי, משום שהבית עצמו מצא חן בעיניו, ואם כן, תמיד קיים חשש, שביום מן הימים ימצא בית יפה יותר - ויעזוב אותי. אך כעת, כאשר הסתיר את הקישוטים, הוא הוכיח לי שהוא בחר בי - ולא בהם, ואם כן, רבה שמחתי!

זהו שאמר שלמה המלך: בניתי לשם ה' בית יפה - אולם הוא החליט לשכן בערפל... וזוהי גופא ההוכחה, שהוא בחר בבית הזה, משום שרצה את מעשיי ולא את קישוטי הבית, ולכן אני יודע שהוא ישכון כאן לעולמים! (לאור הנר)

וזאת משום שהיה בלבם רצון לתת 'מאת הככר', מסיים הכתוב ואומר: "ככר לאדן", כפי הסדר הנכון. (שפת אמת)

"ולא יזח החושן מעל האפד" (לט, כא)

שמעתי אומרים בשם הרה"ק ברוך (ממעז'בוז'), על צדיק אחד, זה מקיים לא יזח החושן מעל האפד, ופירש כוונתו, דאפ"ד גימטריא פ"ה, וחושן נגד הלב, וצריך שלא יזח החושן מעל האפד, דהיינו שיהי' פיו ולבו שוין. (בוצינא דנהורא)

"ויברך אותם משה" (לט, מג)

אמר להם משה יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם, (רש"י). וצריך להבין אמאי לא ברכם שתשרה שכינה במשכן.

ויש ליישב דכיון שישראל היו עסוקים יומם ולילה במשכן לא היה להם זמן לטפל בחינוך הילדים לכן בירכם משה שתשרה שכינה בבניכם ובנותיכם שזה נקרא בחז"ל מעשה ידיכם, וכמו שאמרו חז"ל (שבת לב) איזה הם מעשי ידיו של אדם הוי אומר בניו ובנותיו של אדם, וכידוע שהחתם סופר זי"ע התנצל לפני הדיין מפרשבורג שהוא עסוק כל כך בעניני הקהילה ואין לו פנאי להתפנות לחינוך ילדיו, ענה לו הדיין שדוד המלך כתב (תהלים ל"ז) 'כל היום חונן ומלוה וזרעו לברכה' שאם הרבי עסוק כל היום בעניני הקהילה אז מובטח לו שזרעו לברכה השי"ת יברך את זרעו שיהיו קדושים ועובדי ה'. (בשם מהר"ץ דושינסקי)

"ויברך אותם משה" (לט, מג)

כתב רש"י: 'אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם' כאשר האדם תורם משלו לשם שמים, הוא ממשיך את השכינה לא רק על החלק שהוא תורם, אלא אף הנשאר בידו חל עליו הברכה, כמו שאמרו חז"ל "חטיטה אחת פוטרת כל הכרי", כלומר שכל הכרי מתברך על ידי זה.

וזה מה שאמר להם משה 'יהי רצון שתשרה שכינה במעשי ידיכם', לא על מלאכת המשכן לבד, כי גם על מעשי ידיכם אשר בביתכם תשרה השכינה והברכה. (תפארת שלמה)

"ויתן את השולחן... ויערוך עליו ערך לחם"

(מ, כב-כג)

ה"אמרי אמת" מגור זי"ע נפגש פעם עם אחד הרבנים ושאלו, מנין היה לבני ישראל במדבר קמח עבור אפיית לחם הפנים, הלה השיב שנראה לו כיון שאיתא במשנה במנחות (מה:): לגבי שתי הלחם 'שכן מצינו שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר קרבו כבשים בלא לחם', אם כן ייתכן שגם לחם הפנים לא היה במדבר. חוורו פניו של ה"אמרי אמת" ויצא את החדר ללא מילה נוספת. בחוץ שאלו חתנו ר' יצחק מאיר אלטר זצ"ל: אם שוכחים משנה מה הרעש? (הוא הבין שהרבי החרד ממה ששכח את המשנה ההיא). אמר לו הרבי: נישט איך האב פארגעסין א משנה, ער האט פארגעסין א פסוק. (לא אני שכחתי משנה, הלה שכח פסוק מפורש).

א טו טבת